

آزادی رسانه در وضعیت اضطراری در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا

رضا کرمی* پری چهر عالیپور**

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۵/۱۱ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۷/۲۹

چکیده

آزادی بیان به عنوان یکی از حقوق بنیادین بشر به شمار می آید، آزادی رسانه یکی از پیش فرض های ضروری برای تحقق یک جامعه دموکراتیک است ولی به علت اینکه ممکن است با سایر حقوق تعارض داشته باشد به یک حقی مناقشه پذیر تبدیل شده است، پس نمی توان آن را به عنوان یک حق مطلق قلمداد نمود پس محدودیت هایی برای اعمال آن اجراء شده است. در این مقاله با روش تحلیلی - توصیفی در چارچوب هنجارها، ساختارها و نهادهای حقوق عمومی و تحلیل آزادی رسانه در وضعیت اضطراری در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا پرداخته شده است. امروزه حق آزادی بیان در اسناد بین المللی و منطقه ای حقوق بشر به رسمیت شناخته شده و با محدودیت هایی همچون امنیت ملی، نظم عمومی، منافع عمومی، حفظ آبرو و حیثیت دیگران و غیره نیز مواجه می باشد سؤال ما در این تحقیق این است که حق آزادی رسانه در وضعیت اضطراری حقی مطلق است یا خیر؟ در پاسخ به مقید بودن این حق علاوه بر رعایت ملاحظات مربوط به منافع عمومی با رعایت موازین حقوق بشری قابل اعمال می باشد.

واژگان کلیدی: آزادی بیان، آزادی رسانه، امنیت ملی، نظم عمومی، حقوق بنیادین، وضعیت اضطراری.

* پژوهشگر دکتری تخصصی حقوق عمومی، واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

E-mail: Reza_karami@yahoo.com

** پژوهشگر کارشناسی ارشد حقوق بین الملل، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی کرج، ایران.

۱-مقدمه

آزادی داشتن عقیده پیش شرط آزادی بیان می باشد، هر نوع محدودیت نسبت به این حق، با ماهیت جامعه دموکراتیک مطابق نمی باشد. (Kluwar, ۱۹۹۰:۴۷۳) آزادی بیان بیش از هر چیز دیگر به آزادی در تشکیل عقاید و افکار وابسته است. مطبوعات و رسانه ها می بایستی اطلاعات و عقاید را در موضوعات سیاسی و سایر عرصه ها که منافع عمومی را در بر می گیرد به مشارکت بگذارند. نه تنها وظیفه مطبوعات و رسانه ها به اشتراک گذاشتن این چنین اطلاعات می باشد بلکه عموم نیز حق دریافت این اطلاعات را دارند. (Beerman v. Germany, ۱۹۸۹:۳۱)

بنابراین بعد از اینکه عقیده در وجود فرد شکل گرفت باید بتوان آن را ابراز کرد. اگر چنین نشود، آزادی عقیده و اطلاعات هیچ ارزشی ندارد. آزادی دریافت اطلاعات نیز شامل حقوق جمع آوری اطلاعات و جستجوی اطلاعات از طریق همه منابع قانونی ممکن، آزادی دریافت اطلاعات شامل برنامه های تلویزیونی بین المللی هم می باشد. (Larry, ۲۰۰۱:۲۳) سخنان و اطلاعات تنها محدود به کلمات و سخنان به صورت مکتوب و شفاهی نمی باشد بلکه به تصاویر و اعمال حتی در حوزه میراث فرهنگی نیز می باشد. تصاویر و اعمال شامل اسناد و مدارک چاپ شده، برنامه های رادیویی و تلویزیونی، نقاشی ها، فیلم ها، رمان ها، شعر و سیستم های اطلاعاتی الکترونیکی می باشند. (Larry, ۲۰۰۱:۲۳)

بنابراین در این مقاله به دنبال آن هستیم که حد و مرز حق آزادی بیان، معیارهای حاکم بر محدودیت ها بر حق آزادی بیان و تضمینات حقوقی در حمایت از آن حق را در پرتو کنوانسیون حقوق بشر آمریکا^۱ پیدا کنیم.

^۱ Inter-American Convention of Human Rights

۲-چارچوب نظری تحقیق:

حق آزادی بیان یکی از حقوق بنیادین بشر می باشد که می تواند از طریق رسانه نیز ابراز گردد. این حق باید با رعایت حقوق دیگران برای بیان عقاید خود و سایر حقوق انسانی شامل حقوق سیاسی، مدنی و فرهنگی اعمال گردد در حالیکه که دولتها تحت شرایطی خاص می توانند محدودیت هایی را به منظور حمایت از سایر حق های بشری از جمله حق بر امنیت نسبت به حق آزادی بیان وضع و اجراء کنند موضوع محدودیت های حق آزادی رسانه در وضعیت اضطراری در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا، وظایف و تعهدات مندرج در آن، محدودیت ها و شرایط اعمال حق آزادی بیان در این مقاله مورد مطالعه قرار خواهد گرفت.

۳-روش تحقیق:

در این مقاله با بهره گیری از روش اسنادی و کتابخانه ای و همچنین بهره مندی از کنوانسیون حقوق بشر امریکا و با استفاده از متد تحلیل محتوای حقوقی برای تبیین چارچوب نظری تضمینات حقوقی حق آزادی رسانه در وضعیت اضطراری در کنوانسیون حقوق بشر امریکا با در نظر گرفتن متغیرهای مستقل (آزادی بیان، حقوق بنیادین) و متغیر وابسته (محدودیت ها ، وضعیت اضطراری) به تحلیل موضوع در چارچوب روش شناختی دانش حقوق عمومی و تجزیه و تحلیل اسنادی پرداخته شده است.

۴- تعریف مفاهیم مهم:

۴-۱- آزادی بیان: بنیادی ترین حق بشر است دیگر آزادی ها و حقوق رسانه ای همانند آزادی مطبوعات، حق دسترسی به اطلاعات، حق انتقاد، حق استقلال و رهایی از سانسور نیز ریشه در این آزادی دارند و به شدت از آن متأثرند. (انصاری ، ۱۳۷۹، ص ۷)

۲۸۸.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهارم و یکم، پاییز ۱۳۹۷

۴-۲- امنیت ملی: تفسیر این مفهوم نسبی و در شرایط و اوضاع متفاوت دگرگون و متحول می‌گردد و حتی در یک کشور خاص ممکن است در طول زمان تفسیر و تقریرات مختلفی از آن صورت گیرد. در کشور آمریکا، تعریف کلی و وسیعی که در دوران جنگ سرد از امنیت ملی مطرح می‌شد عبارت بود از: «حیات ایالات متحده چونان ملتی آزاد و مستقل و شیوه زندگی امریکایی درحالی تعالی خواهد یافت که ارزشهای بنیادی آن مخدوش نشود و نهادها و مردم ایمن باشند؛ نظام اقتصادی آمریکا حفظ شود و رشد یابد و جهان استوار و امن باشد به نحوی که آزادی سیاسی و اقتصادی، حقوق بشر و نهادهای دموکراتیک موجود باشند» (Sam&Flanagin, ۱۹۹۴:۱۶)

۴-۳- نظم عمومی: اصطلاح نظم عمومی، برای نخستین بار در قرن هجدهم و با بروز انقلاب فرانسه، در متون قانونی وارد شد. (عباسی، ۱۳۹۰:۲۴) ارائه تعریف جامع و نیز تعیین مصادیق نظم عمومی، مشکل به نظرمی‌رسد، چرا که نظم عمومی، مسئله‌ای مرتبط با اخلاق، سیاست، اقتصاد و مبانی تمدن حاکم بر یک کشور است و این امور، متغیر است. می‌توان گفت، نظم عمومی داخلی هر کشور، مجموعه قواعد آمره‌ی حاکم در آن کشور است که در قوانین امری و اخلاق حسنه‌ی آن جامعه وجود دارد. (صادقی، ۱۳۸۴:۶۸)

۴-۴- حقوق بنیادین: حقوق بنیادی عموماً مجموعه حفاظت‌های حقوقی در چارچوب یک نظام حقوقی است که در چنین نظامی خود بر پایه همان مجموعه حق ابتدایی، بنیادی، یا حقوق طبیعی تخطی ناپذیر است. بدین ترتیب چنین حقوقی بدون ملاحظه یا هزینه‌ای متعلق به همه انسان تحت چنان حوزه قضایی است. مفهوم حقوق بشر بیشتر به این دلیل که افراد دارای چنین حقوق «بنیادی» هستند، که وراى همه حوزه‌های قضایی هستند، ترویج شده است ولی نوعاً در نظامات حقوقی متفاوت به شیوه‌های متفاوت و با تأکید متفاوت اعمال می‌شود. حق تعیین سرنوشت، حق آزادی،

آزادی رسانه در وضعیت اضطراری در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا.....۲۸۹

حق رویه قضایی عادلانه، حق آزادی حرکت، حق آزادی اندیشه، حق آزادی ادیان، حق آزادی بیان، حق آزادی اجتماع، حق آزادی انجمن، حق حیات، حق احترام به کرامت انسانی از مصادیق حقوق بنیادین می‌باشند. (نوروزی، ۱۳۸۹: ۸)

۴-۵- کنوانسیون حقوق بشر آمریکا: نظام نامه مذکور به منظور حمایت از حقوق بشر و آزادی های اساسی در در ۲۲ نوامبر ۱۹۶۹، پذیرفته شد. این نظام نامه به عنوان پیشرفته ترین رژیم منطقه ای حقوق بشر به منظور ایجاد سازمانی برای حمایت از حقوق فرهنگی، سیاسی و مدنی از جمله حق حیات، حق برخورداری از محاکمه منصفانه، حقوق حاکمیت و آزادی اجتماعات می باشد. (Cerna, ۱۹۹۸: ۶۵-۱۱۴)

۴-۶- وضعیت اضطراری: یک دولت می تواند به سبب بلایای طبیعی یا دیگر فجایعی که بشر مسبب آن شده، یا دوره ای از ناآرامی های مدنی و همچنین پس از اعلام جنگ یا درگیری های مسلحانه داخلی یا بین المللی به صورت موقت اعلام وضعیت اضطراری نماید. (معتد نژاد، ۱۳۷۹)

۴-۷- آزادی رسانه: آزادی در نوشتن، صحبت کردن، چاپ کردن، پخش رادیویی و تلویزیونی عقاید یا اطلاعات بدون مداخله و کنترل قبلی دولت را شامل می شود. (انصاری، ۱۳۸۶، ص ۱۵-۱۷)

۵- آزادی بیان در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا

یکی از پر اهمیت ترین عامل های زندگی سیاسی و ساختار دموکراتیک یک کشور آزادی به اشتراک گذاشتن عقاید و اطلاعات به شمار می آید. انتخاب آزاد بدون حضور آزادی به هیچ عنوان امکان پذیر نمی باشد، در ضمن اجرای کامل به اشتراک گذاشتن عقاید و نظرات، اطلاعات اجازه نقد آزادانه نسبت به حکومت را می دهد که تنظیم گر اصلی آزادی و جامعه دموکراتیک می باشد بنابراین ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا به این مهم پرداخته است.

۲۹۰.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

۵-۱- کنوانسیون حقوق بشر آمریکا

کنوانسیون حقوق بشر آمریکا یک معاهده حقوق بشری بین‌المللی است که در بسیاری از کشورهای نیمکره غربی به کار می‌رود و در سنخوزه کاستاریکا تشکیل شد. کنوانسیون مذکور از جمله معاهدات الزام‌آور منطقه‌ای حقوق بشر است، که در ۲۲ نوامبر ۱۹۶۹ در کنفرانسی بین کشورهای آمریکایی در سانخوزه (کاستاریکا) تأسیس شد و پس از تصویب در معرض کشورهای آمریکایی قرار داده شد تا امضاء کنند، در نهایت در هجدهم ژوئیه ۱۹۷۸ به اجرا گذاشته شد.

۵-۲- شرح اهداف مشروع

ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا اعلام می‌دارد:

۱- همه افراد حق آزادی اندیشه و بیان دارند. این حق شامل آزادی تحقیق و جستجو، دریافت و انتقال هرگونه اطلاعات و ایده‌ها، بدون توجه به مرزهای سرزمینی، خواه به صورت شفاهی، نوشته، چاپی و یا در قالب و شکل هنری و یا از طریق هرگونه رسانه‌های انتخابی فرد خواهد بود.

۲- اعمال حق مقرر در پاراگراف فوق موضوع و مشمول هیچ‌گونه سانسور پیش‌بینی نبوده بلکه اعمال حق مذکور مشمول مسئولیت بعدی خواهد بود، که این مسئولیت‌ها بایستی صراحتاً توسط قانون به منظور تضمین حقوق و آبرو و شهرت دیگران یا حمایت از امنیت ملی، نظم عمومی و یا اخلاق و بهداشت عمومی مقرر شود. با استناد به ماده فوق، شاهد این هستیم که بین آزادی بیان و یک جامعه دموکراتیک یک ارتباط مستقیم می‌باشد. زمانی که ما با فقدان آزادی بیان مواجه هستیم فضایی را ایجاد می‌کنیم که سایر حقوق بشر را نیز ندیده گرفته و معلق نماییم. حمایت از حق آزادی بیان شرط لازم جهت عملکرد آزادانه و صلح‌آمیز جوامع دموکراتیک در دول آمریکایی باشد. (IACHR, ۱۹۹۵:۸۸)

حق آزادی بیان حق هر شخص به صورت انفرادی، اشخاص و یا گروه به صورت جمعی می‌باشد که می‌توانند اطلاعات و عقاید خود را از طریق رسانه‌های جمعی و سایر راههای دیگر مبادله نمایند.

به استناد ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا هر شخصی حق جستجو، دریافت و به مشارکت گذاشتن اطلاعات و عقاید را بدون در نظر گرفتن مرزها، به صورت شفاهی یا کتبی، چاپی یا در قالب هنری را دارد، در ضمن اعلامیه اصول آزادی بیان که توسط کمیسیون حقوق بشر آمریکا صادر شده نیز به همان شکل که در ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا اعلام شده تاکید کرده حق و آزادی بیان را یکی از حقوق بنیادین حقوق بشر می‌شناسد و آن را به صورت انفرادی و جمعی متصور شده و مبنای آن را اراده و کرامت انسانی می‌داند. (IACHR, ۱۹۹۵:۸۸)

حق صحبت کردن بدین معنا است که شما می‌توانید افکار، عقاید، اطلاعات خود را بیان کنید این حق اساسی مطابق کمیسیون و دادگاه حقوق بشر آمریکا می‌باشد. (Alvarez v. Honduras, ۲۰۰۹:۱۲۲)

هر شخصی حق دارد با هر زبانی که می‌خواهد برای ابراز عقاید خود استفاده نماید. در پرونده لوپز آلوارز علیه هندوراس، رییس زندان لوپز آلوارز را از صحبت کردن به زبان دلخواه خود ممانعت کرده بود که این پرونده توسط دادگاه حقوق بشر آمریکا بررسی و آن را نقض ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا اعلام و بیان نمود که هر شخصی حق دارد به زبان دلخواه خود عقاید و نظرات خود را بیان نماید. در صورت نقض مورد فوق، محدودیت حق آزادی بیان ایجاد شده است.

حق نوشتن بدین معنی است که هر شخصی حق دارد عقاید و نظرات خود را به صورت کتبی یا چاپی ابراز کند، همچنین به هر زبانی که خود می‌خواهد و انتخاب نماید. (Iribarne v. Chile, ۲۰۰۴:۱۵۴)

۲۹۲.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

حق به اشتراک گذاشتن عقاید و نظرات شفاهی و کتبی از هر طریق که مورد دلخواه باشد تا بتوان با مخاطب بیشتری مطالب خود را به اشتراک بگذارد به همین منظور دادگاه حقوق بشر آمریکا به موارد ذیل تاکید کرده است:

الف) حق آزادی بیان نباید محدود به ابزار شفاهی و کتبی نظرات و عقاید اشخاص باشد بلکه هر شخصی این حق را دارد که به هر وسیله‌ای که می‌تواند و مورد دلخواه خود می‌باشد در جهت کسب مخاطب بیشتر، نظرات و عقاید و اطلاعات خود را به اشتراک بگذارد. (Iribarne v. Chile, ۲۰۰۴:۱۷۸)

ب) برای تضمین این آزادی دولتها تنها نباید از اعمال حق آزادی بیان به صورت شفاهی و کتبی حمایت کنند بلکه متعهد می‌باشند که از اعمال قوانین نامناسب جهت محدود کردن طرق به اشتراک گذاری اطلاعات و عقاید ممانعت به عمل آورند. (Ulloa v. Costa Rica, ۲۰۰۴:۱۰۹)

در راستای اجرای آزادی بیان، آزادی به اشتراک گذاردن آن به هر وسیله‌ای مورد تاکید قرار گرفته شده است به استناد ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا ابراز عقیده و به اشتراک گذاشتن آن جدا از هم نیستند بنابراین هر گونه محدودیت در به اشتراک گذاشتن عقاید و اطلاعات به مفهوم نقض حق آزادی بیان مستند در ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا می‌باشد. (Iribarne v. Chile, ۲۰۰۴:۱۰۹)

به عبارت دیگر با توجه به دلایل و موارد فوق محدودیت در رسانه‌های ارتباطی، محدودیت در حق آزادی بیان می‌باشد. (Advisory Opinion, ۱۹۸۵:۳۰)

در پرونده پالامارا لریبارنه دادگاه حقوق بشر آمریکا در حکمی احترام به حق آزادی بیان را تصریح نموده و اعلام نمود که دولتها نه تنها باید احترام به آزادی بیان بلکه باید اشاعه آن با دیگران را نیز محترم بشمارند در غیر این صورت حق آزادی بیان را محدود و نقض کرده‌اند.

حق ابراز عقیده به صورت سمبولیک و هنری، اشاعه هنری و دسترسی به هنر به تمام اشکال، حقی است که در کمیسیون حقوق بشر آمریکا و کنوانسیون حقوق بشر آمریکا نیز مورد تایید قرار گرفته شده است. (IACHR, ۱۹۹۸:۲۲۱)

۵-۳- محدودیت ها در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا

با توجه به ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا و به استناد ماده ۴ اعلامیه آمریکایی حقوق و وظایف بشر و ماده ۴ منشور دموکراتیک آمریکا و مقایسه آن با ماده ۱۰ کنوانسیون حقوق بشر اروپا و ماده ۱۹ میثاق بین‌المللی حقوق سیاسی و مدنی شاهد کاهش محدودیت در چرخش آزاد اطلاعات و عقاید هستیم. مشخصا در ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا اشاره مستقیم به نیاز به آزادی بیان و دریافت اطلاعات، عقاید، نظرات و تفکرات هستیم.

در ضمن در ماده ۱۳ صراحتا اعلام می‌کند که محدودیت‌هایی که در سایر اسناد بین‌المللی تهیه و ابراز شده است در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا کاربردی ندارد، در تعدادی از پرونده‌ها، کنوانسیون حقوق بشر آمریکا می‌بایستی به استناد اصل پروهامین (**Pro homine**) غالب و مستولی شود که توسط همه دول دموکراتیک مورد پذیرش واقع شده است.

طبق این اصل قاعده‌ای که مورد پذیرش بشری باشد می‌بایستی غالب و مستولی شود. (Advisory Opinion, ۱۹۸۵:۲۲) به استناد کنوانسیون حقوق بشر آمریکا در آن به کرامت و اختیار انسان تاکید شده و آزادی بیان را به جهت اعمال سایر حقوق بنیادین بشر را لازم و ضروری می‌داند. همان‌طور که می‌دانید آزادی بیان ریشه در یک جامعه دموکراتیک دارد. انسانها حق دارند با هم ارتباط برقرار و اطلاعات رد و بدل نمایند پس این مدل از زندگی مدلی است که مورد قبول اشخاص می‌باشد و مدل اجتماعی است که ما در آن زندگی می‌کنیم.

ضروری است که حق مشارکت اطلاعات و عقاید نباید به صورت انحصاری در دست رسانه‌های ارتباطی خصوصی و عمومی که افکار عمومی را جهت داده و تحت

۲۹۴.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

تاثیر خود قرار دهد و به آن جهت بدهد بلکه دریافت و دادن اطلاعات باید به صورت عادلانه و برابر باشد. (Advisory Opinion, ۱۹۸۵:۵۳) لازم به ذکر است یکی از مهم‌ترین وظایف و مسئولیت‌های آزادی بیان آن است که حقوق بنیادین سایر اشخاص را نقض نکند.

آزادی بیان یک حق مطلق است. (Kimel v. Argentina, ۲۰۰۸:۵۴) پاراگراف‌های ۲، ۴ و ۵ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا محدودیت‌هایی را ذکر کرده است و تحت شرایطی این محدودیت‌ها را مشروع و قانونی اعلام کرده است. (Ulloa v. Costa Rica, ۲۰۰۴:۱۲۰)

پاراگراف ۲ اعلام می‌دارد محدودیت جهت حفظ آبرو و حیثیت دیگران، حمایت از امنیت ملی، نظم و بهداشت عمومی می‌باشد.

پاراگراف ۴ در مورد سرگرمی‌های عمومی کودکان و نو جوانان می‌باشد و ایجاد قوانین در جهت دسترسی به آن سرگرمی‌ها صرفاً در جهت حفظ اخلاقی کودکان و نو جوانان می‌باشد.

پاراگراف ۵ هر گونه تبلیغات برای جنگ و حمایت از تنفر مذهبی، قومی و نژادی که باعث ایجاد اختلال و جرم علیه گروهی یا اشخاص بشود.

لازم به ذکر است هر گونه محدودیت در مورد حق آزادی بیان باید تحت شرایط و استانداردهایی باشد. (Advisory Opinion, ۱۹۸۵:۳۶) اقدامات متفاوتی که دولت برای محدود کردن آزادی بیان ایجاد می‌کند. (Ulloa v. Costa Rica, ۲۰۰۴:۱۰۷)

۶- شرایط اعمال محدودیت در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا

مطابقت محدودیت‌ها با اصول دموکراتیک محدودیت‌های حق آزادی بیان باید هماهنگ با نیازهای یک جامعه دموکراتیک باشد. (IACHR, ۱۹۹۵:۸۸) در جهت توسعه و پیشرفت جوامع دموکراتیک تحت مواد ۲۹ و ۳۲ میان نظام حقوق بشر امریکایی باشد.

۶-۱- حاکمیت قانون

محدودیت‌ها باید در راستا و طبق قوانین باشد. محدودیت‌ها می‌بایست طبق اهداف اجباری مندرج در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا باشد، این محدودیت‌ها در یک جامعه دموکرات ضروری که اهداف اجباری را دنبال و باید مطابق با کنوانسیون حقوق بشر آمریکا باشد. تمام محدودیت‌ها باید صریح و شفاف و در چارچوب قانونی بیان شده باشد. (Advisory Opinion, ۱۹۸۵:۳۹)

قوانین و مقررات در صورتی که صریح و شفاف نباشد مقامات حاکم و مسئول می‌توانند بدون هیچ حد و مرزی آن را تفسیر و باعث تفاسیر موسع و متنوع در حوزه قضایی خواهد شد که می‌تواند تهدیدی در جهت محدود کردن حق آزادی بیان گردد به همین دلیل دولت باید رفتار و اعتراض اشخاص را به صورت صریح در نظر داشته باشد.

محدودیت‌ها باید مطابق موارد و موضوع‌های مطرح شده در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا باشد. بدین معنی که اگر محدودیتی در حق آزادی بیان اعمال می‌کنیم باید مشمول یکی از موارد بکار گرفته شده در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا باشد که شامل حمایت از حقوق دیگران، حمایت از امنیت ملی، نظم عمومی، اخلاق، بهداشت و سلامت عمومی می‌باشد.

بیان این نکته لازم و ضروری می‌باشد که دولت‌ها نمی‌توانند به بهانه تضمین و بررسی صحت و حقیقت اطلاعات ارائه شده به جامعه، آزادی بیان را محدود نمایند زیرا نقض و سوء استفاده از قانون محسوب می‌شود. (Advisory Opinion, ۱۹۸۵:۷۷)

۶-۲- حفظ منافع عمومی

هر شخصی این حق را دارد که به تفاسیر مختلف دسترسی داشته باشد و نظرات دیگران را بررسی و تحلیل نماید. در ضمن جهت اعمال محدودیت به حق آزادی بیان

۲۹۶.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

باید برای برطرف کردن صدمه‌ای باشد که منافع جامعه و عموم وارد شده باشد. در ماده ۱۴ کنوانسیون حقوق بشر حق اصلاح اعمال شده است. در ضمن با بکارگیری فرایند حقوق کیفری با کمیسیون حقوق بشر آمریکا می‌تواند در رفع این صدمات اقدامات لازم را بکار گیرد.

۳-۶- حفظ نظم عمومی

جریان آزاد اطلاعات، اخبار، عقاید و در کل آزادی بیان یک حق بنیادین و از عوامل ضروری تشکیل دهنده یک جامعه دموکراتیک می‌باشد و دولت‌ها نمی‌توانند به دلیل حفظ نظم عمومی و با دلایل نه چندان با اهمیت این حق بنیادین را معلق نمایند. اما برای اعمال این محدودیت به دلیل نظم عمومی باید دلایل به صورتی باشد که شرایطیک جامعه دموکراتیک به خطر افتاده باشد.

۱-۳-۶- ضرورت و شفافیت

لازم به ذکر است که عبارت ضروری مترادف با مفید، معقول یا مناسب نمی‌باشد به دلیل اینکه محدودیت اعمال شود باید ضرورت شفاف و معقول جهت تحمیل این محدودیت باشد. (Kimel v. Argentina, ۲۰۰۸:۵۴)

۲-۳-۶- مسئولیت پذیری

ماده ۴ و ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا این محدودیت را مشخص نموده است ولی این محدودیت نباید ابزار کنترل پیشگیرانه دولت‌ها و دلیل سوء استفاده توسط آنها باشد. محدودیت باید همواره از طرف قانون اعمال شود نه از طریق کنترل پیشگیرانه در اعمال محدودیت در حق آزادی بیان و تضمین آن تحمیل مسئولیت می‌باشد. و شخصی هم که اعمال آزادی بیان را دارد در صورت عدم واقعیت و صحت مسئول عمل خود خواهد بود. (IACHR, ۱۹۹۶:۵۸)

۴-۶- عدم تبعیض

آزادی رسانه در وضعیت اضطراری در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا..... ۲۹۷

محدودیت‌ها نمی‌تواند تبعیض آمیز یا اثرات تبعیض آمیز داشته باشد (IACHR, Alvarez v. Honduras, ۲۰۰۹:۱۷۰) که باعث نقض ماده ۲۴ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا شود.

بنابراین باید یادآور شد مطابق ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا و طبق اصل ۲ اعلامیه اصول آزادی بیان همه افراد حق دریافت و اشتراک گذاری عقاید به هر طریق ارتباطی بدون هیچ تبعیضی از جمله نژاد، زبان رنگ، مذهب، ملیت و قومیت و یا سایر شرایط اجتماعی را دارند.

۷- تضمینات حقوقی حمایت از حق آزادی بیان در کنوانسیون حقوق بشر

آمریکا

مواد ۵ و ۷ کنوانسیون حقوق بشر آمریکابه منع بازداشت غیر قانونی تاکید کرده است لذا هیچ شخص را به جهت داشتن عقیده ای خاص و متفاوت نمی توان بازداشت نمود.

بند ۱ ماده ۱۱ و ماده ۱۴ کنوانسیون حقوق بشر آمریکابه ممنوعیت تجسس تاکید کرده است بنابراین شخصی را به صرف داشتن عقیده ای نمی توان مورد تجسس قرار داد.

ماده ۱۹ کنوانسیون حقوق بشر آمریکابه اصل حمایت از کودکان و عدم سوء استفاده از آنها در ارائه تصاویر غیر اخلاقی تصریح نموده ، بندهای ۱ و ۲ ماده ۸ کنوانسیون حقوق بشر آمریکابه حق برخورداری از یک محاکمه منصفانه تاکید نموده است لذا هیچ شخصی را نمی توان بدون رعایت مساوات کامل در یک دادگاه مستقل و بی طرف، که به موجب قانون صالح ایجاد شده باشد محاکمه نمود و باید به طور منصفانه و علنی محاکمه شود.

۲۹۸.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

بند ۲ ماده ۵ کنوانسیون حقوق بشر آمریکاممنوعیت شکنجه و سوء رفتار را تصریح نموده است بنابراین هیچ شخصی را به صرف داشتن عقیده ای خاص و یا جهت گرفتن اقرار نمی توان مورد شکنجه و سوء رفتار قرار داد.

۸- وضعیت اضطراری

وضعیت اضطراری زمانی ایجاد می شود که امنیت، حیات، استقلال یک کشور مورد تهدید واقع و یا به مخاطره افتد بنابراین خطر عمومی باید به گونه ای باشد که حیات و امنیت یک کشور را به خطر انداخته و افکار عمومی داخلی و بین المللی را برای توجیه ایجاد وضعیت اضطراری از طرف دولت متقاعد کند لذا می توان گفت وضعیت اضطراری عبارت از عکس العملی قانونی که بصورت موقت به چنین تهدیدها و خطرات می باشد. این واقعت غیر قابل انکار می باشد که دولتها در دور ههای مختلفی از زمان با وضعیت اضطراری و بحرانی جدی مواجه می شوند، این بحران شامل جنگ، تحولات اجتماعی و عوامل تهدید کننده حیات ملت می باشد لذا برای رویارویی و مهار این چنین وضعیتی و برقراری صلح و آرامش و نظم، دولتها مستلزم محدود کردن حقوق و آزادی های فردی و در صورت ضرورت تعلیق همزمان این حقوق می باشند. این امکان وجود دارد که نتیجه فاجعه وار باشد نه تنها برای اشخاصی که تحت تاثیر این محدودیت ها می باشند بلکه صلح و عدالت را تحت تاثیر قرار می دهد. مبنای آزادی، صلح و عدالت در دنیا شناسایی حقوق بشر برای همه می باشد. (First Preamble Paragraph of the Covenant, which is identical to that of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights.)

تا بلایای طبیعی را در بر می گیرد حتی بحران های اقتصادی نیز شامل این وضعیت می شود. از دولتها نمی توان انتظار داشت که در وضعیت های اضطراری همانند شرایط عادی، تمام حقوق و آزادی های مردم را تامین نماید. مفهوم وضعیت اضطراری باید به طور کامل شفاف باشد تا از سوء استفاده دولتها کاسته شود.

از مهمترین شاخص های شرایط اضطراری، موقتی بودن آن است و هیچ دولتی نمی تواند خواهان استمرار آن برای مدت طولانی باشد و یا اینکه به طور مستمر و

مکرر آن را تجدیدکنند در ضمن اوصاف و احراز مخاطره آمیز بودن خطر عمومی و یا وضعیت اضطراری که از سوی دولتها اعلام می‌شود، می‌بایستی مورد تایید مراجع نظارتی قرار گیرد. دولتها حق دارند در شرایط اضطراری و فوق العاده، اجرای بسیاری از حقوق را به حالت تعلیق درآورند. روشن است که در حالت جنگ، اشغال نظامی، آشوبهای داخلی، بحران و دیگر شرایط اضطراری نمیتوان از دولت انتظار داشت همچون شرایط عادی، تمام حقوق و آزادیهای مردم را تأمین نماید. برای اینکه اقدام دولت در تعلیق اجرای مقررات حقوق بشر مشروع باشد، تحقق شرایطی ضروری است؛ این شرایط عبارتند از: ضرورت، سازگاری با دیگر تعهدات بین‌المللی دولت، رعایت اصل ممنوعیت تبعیض، اعلام عمومی و رعایت حقوق غیرقابل تعلیق. لزوم رعایت این شرایط نشان دهنده آن است که نظام بین‌الملل حقوق بشر، استانداردهایی را برای حمایت از انسان در هر زمان و مکان، اعم از زمان صلح، جنگ و وضعیت اضطراری تهدیدکننده حیات ملت مقرر نموده است.

بند ۱ ماده ۴ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، بند ۱ ماده ۲۷ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا، بند ۱ ماده ۱۵ کنوانسیون حقوق بشر اروپا و ماده ۳۰ منشور اجتماعی اروپا ۱۹۶۱، وضعیت اضطراری را تهدید علیه موجودیت و حیات ملت، جنگ، خطر عمومی و سایر عواملی که تهدیدی برای استقلال و امنیت کشورهای عضو می‌باشند اعلام می‌کند و این مجوز را به دولتهای عضو می‌دهد که بدون در نظر گرفتن هیچگونه تبعیضی پاره‌ای از تعهدات خود را به موجب این معاهدات به حال تعلیق درآورد.

۹- وضعیت اضطراری در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا

ماده ۲۷ کنوانسیون حقوق بشر آمریکا تحقق یک بحران یا حالت فوق‌العاده را پیش‌بینی کرده‌اند. به موجب این ماده، در صورت وقوع جنگ یا خطر دیگری که حیات ملت را تهدید می‌کند، هر یک از متعاهدان می‌توانند تدابیر ویژه‌ای را در تعلیق تعهدات مندرج در کنوانسیون اتخاذ کنند بنابراین کنوانسیون حقوق بشر آمریکا، وضعیت

۳۰۰.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

اضطراری را وضعیتی تعریف کرده است که استقلال یا امنیت دولت عضو^۱ و یا حیات ملت^۲ را تهدید می‌کند.

کنوانسیون حقوق بشر آمریکا در حوزه‌ی حقوق غیر قابل تعلیق، حقوق بیشتری را غیر قابل تعلیق معرفی نموده است.

مطابق بند دو ماده‌ی ۲۷ این کنوانسیون، یازده ماده آن نمی‌تواند تحت هیچ شرایطی حتی در زمان جنگ، خطر عمومی یا اضطرار که استقلال یا امنیت یک دولت عضو را تهدید می‌کند، به حالت تعلیق در آید. این مواد و تعهدات غیر قابل تعلیق که رعایت حق‌هایی را در هر حال ضروری شمرده‌اند، عبارت‌اند از:

۱- ماده‌ی ۳ حق برخورداری از شخصیت حقوقی

۲- ماده ۴ حق حیات

۳- ماده‌ی ۵ حق برخورداری از رفتار انسانی

۴- ماده ۶ مصونیت از برده شدن

۵- ماده ۹ مصونیت از عطف به ماسبق قوانین

۶- ماده‌ی ۱۲ آزادی وجدان و مذهب

۷- ماده‌ی ۱۷ حقوق خانواده

۸- ماده ۱۸ حق داشتن نام

۹- ماده‌ی ۱۹ حقوق کودک

۱۰- ماده‌ی ۲۰ حق تابعیت

۱۱- ماده ۲۱ حق مشارکت در حکومت.

نکته‌ی حائز اهمیت این است که بند دو ماده‌ی ۲۷ در پایان، تعلیق تضمینات قضایی ضروری برای حمایت از این حقوق را ممنوع کرده است.

^۱- Independence or security of a state party

^۲- Life of the nation

آزادی رسانه در وضعیت اضطراری در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا.....۳۰۱

دیوان کنوانسیون حقوق بشر آمریکا نیز در دهه شصت میلادی در راه توسعه‌ی معیارها گام نهاد. کمیته‌ی حقوق بشر نیز خود معیاری را طرح و یا با معیارهای دو نهاد پیش گفته، موافقت نموده است. (Mc Goldrick, Dominic. ۱۹۹۱، ۷۵)

۱۰- آزادی رسانه در وضعیت اضطراری در کشور ونزوئلا

در ژوئن ۲۰۱۶ شهروندان ونزوئلایی به دلیل وضعیت بد اقتصادی و کمبود مواد غذایی از طریق اعتراض و تجمع در برابر رییس جمهور ونزوئلا با اعلام وضعیت اضطراری موجبات محدودیت حقوق و آزادیهای شهروندان خود را فراهم آورد. دولت ونزوئلا متعهد به حمایت از حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شهروندان خود می‌باشد از جمله تامین یک زندگی مطلوب برای شهروندان خود، تضمین حقوق مدنی و سیاسی معترضان از طریق تصویب معاهدات حقوق بشری از جمله میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می‌باشد.

مادورا آن را جنگ اقتصادی اعلام که توسط بخش خصوصی برای مبارزه با نظام سوسیالیستی ونزوئلا طراحی شده است. او تصدیق می‌کند که مخالفان سیاسی دولت مسئول ایجاد این خشونت‌ها هستند و معتقد است که مخالفان به دنبال کودتا در کشور با کمک دولت‌های بیگانه می‌باشند و آن را توطئه‌های بی‌ثبات سازی تعبیر و حکم وضعیت اضطراری را به مدت ۶۰ روز صادر می‌کند و به همین دلیل مادورا توجیه مناسبی برای بازداشت مخالفان خود به دست می‌آورد.

این دستور در ۱۳ ماه می سال ۲۰۱۶ صادر و چند روز بعد توسط مجلس ملی ونزوئلا رد شد ولی در ۱۹ ماه می سال ۲۰۱۶ دادگاه عالی ونزوئلا آن را به‌عنوان یک اصل اساسی و بنیادین تصویب نمود. گروههای مخالف دولت و معترضین این ادعا را داشتند که دستگاه قضائی دیگر مستقل نیست بلکه به‌عنوان تسهیل کننده و مجری اعمال قوه مجریه به کار می‌رود. **HRW: IACHR Press Release: Emergency**, (BBC) طی بررسی‌های به عمل آمده توسط دیده بان حقوق بشر، سازمان‌های غیر

۳۰۲.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

دولتی خواستار آن شدند که حکم ماه می ۲۰۱۶ لغو شد زیرا باعث محدود کردن حقوق بشر از طریق کاهش بودجه سازمان‌ها و آزار مدافعان حقوق بشر می‌شود. در ژوئن ۲۰۱۶ سازمان‌ها از دولت‌ها خواسته‌اند که موضوع را به شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد ارجاع دهند در ضمن از سازمان‌های مربوطه در سازمان کشورهای آمریکایی نیز خواسته شد تا وضعیت را در سطح منطقه‌ای مورد بررسی قرار بدهند.

۱۰-۱- تجزیه و تحلیل رای کمیسیون

طی استدلال و نظر کمیسیون حقوق بشر آمریکا اول از همه، کمیسیون متوجه این موضوع شده است که این نوع اقدامات باید تنها بر اساس استثناء اتخاذ شود و باید به طور منطقی و معقول متناسب با نیازهای وضعیت موجود باشد، بدون آنکه فراتر از آن چیزی که ضروری است برود.

سوء استفاده از قدرت و استفاده خود سرانه از آن بر دموکراسی تاثیر منفی گذاشته و موجب محدودیت در حق آزادی بیان، برابری در برابر قانون و آزادی اجتماعات شده است. کمیسیون حقوق بشر صدور حکم وضعیت اضطراری توسط دولت ونزوئلا را زیر سؤال برده و آن را تهدیدی برای حاکمیت قانون و تفکیک قوا می‌داند.

دوما کمیسیون حقوق بشر آمریکا معتقد است که این حکم به قوه مجریه قدرت احتیاطی و بصیرتی می‌دهد و باعث می‌شود با هر گونه اعتراض مردم، دولت به استناد به مخاطره افتادن امنیت ملی و حاکمیت، وضعیت اضطراری اعلام می‌کند و جو امنیتی و خاص را در کشور برقرار نماید. در ضمن کمیسیون خاطر نشان می‌کند که در وضعیت اضطراری برای تامین امنیت داخلی می‌بایستی از نیروهای پلیس استفاده شود و از نیروهای نظامی به دلیل اینکه آنها به موارد حقوق بشر آشنا نیستند استفاده نشود.

سومین نکته‌ای که کمیسیون به آن اشاره می‌کند تفاسیر متنوع و موسع از موارد قانونی می‌باشد. کمیسیون با تکیه بر عبارات مبهم و غیر معمول در قوانین و احکام وضعیت اضطراری اعلام می‌کند که باعث ایجاد مانع در روند فعالیت سازمان‌های

حقوق بشر، محدودیت در حقوق بشر می‌شود بنابراین ابهام در زبان لایحه‌های قانونگذاری در ونزوئلا منجر به سوء استفاده دولت شده است.

چهارما، کمیسیون بیان می‌کند که این حکم مجوز تعلیق قراردادهای منعقد شده با شرکت‌های خارجی را می‌دهد. " زمانی که محرز شود که شرکت خارجی جهت مقاصد سیاسی یا بی‌ثبات کردن جمهوری ونزوئلا مورد استفاده قرار گرفته‌اند" در غیر این صورت کمیسیون عنوان می‌کند که مدافعان حقوق بشر حق جستجو و اخذ منابع مالی جهت تامین فعالیتهایشان را دارند و دولتها باید اعمال این حق را به صورت وسیع و حد امکان تضمین بکنند و آن را ارتقاء بدهند.

کمیسیون حقوق بشر آمریکا تایید می‌کند که سازمانهای جوامع مدنی به صورت قانونی حق دریافت سرمایه و منابع مالی از سازمانهای غیر دولتی بین‌المللی و خارجی حتی دولت‌های خارجی را دارند.

جهت ارتقاء و پیشبرد حقوق بشر دولتها متعهد به تضمین این عمل بدون تحمیل محدودیت فراتر از آن چیزی که در حقوق آزادی اجتماع اجازه داده شده می‌باشند. حقوق بشر برای جوامع دموکراتیک ضروری می‌باشد و هر نوع محدودیت بر روی آن حقوق باید مطابق با استانداردهای حقوق بین‌الملل باشد.

کمیسیون حقوق بشر آمریکا معتقد است که حکم مذکور باعث محدود کردن حق آزادی بیان عقاید سیاسی، مشاجره عمومی، حق عموم به دریافت اطلاعات از منابع مختلف و اعمال حق اعتراض می‌باشد. همه آن موارد بر تکرار سیاسی تاثیر می‌گذارد که اصل اساسی هر جامعه دموکراتیک می‌باشد.

در نهایت کمیسیون اعلام می‌کند که حکم مذکور اصل ۲۲۲ قانون اساسی ونزوئلا را نقض می‌کند به استناد اصل ۲۲۲ قانون اساسی ونزوئلا، تعلیق موقت و اعلام وضعیت اضطراری به عهده رئیس جمهور با تصویب مجلس ملی آن کشور می‌باشد ولی کمیسیون ابراز نگرانی از عدم پذیرش تصمیم‌های مجلس ملی ونزوئلا با استفاده از کنترل سیاسی دولتی بر روی احکام دیوان عالی کشور ونزوئلا می‌باشد.

۳۰۴.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

۱۰-۳- قانونی یا غیر قانونی بودن محدودیت در وضعیت اضطراری

به استناد بند ۲ ماده ۱۳ محدودیت نیز باید قاعده مند محدود شده باشد تا تضمینی برای حق آزادی بیان باشد.

مطابق ماده مذکور حمایت از آبرو و کرامت اشخاص می‌تواند دلیل معقول و منطقی جهت محدود نمودن حق آزادی بیان باشد و می‌تواند مسئولیت حقوقی در سوء استفاده از این آزادی را بوجود بیاورد. بنابراین با توجه به کنوانسیون حقوق بشر آمریکا افترا و توهین به شخصیت و اشخاص حقوقی و دولتی در یک جامعه دموکراتیک غیر ضروری و نامتناسب می‌باشد و باید از طریق قضایی پیگیری شود.

وضعیت اضطراری یک قاعده استثنایی می‌باشد ولی همیشه این تهدید وجود دارد که خود استثنا به صورت یک قاعده اصلی ایجاد شود این امکان وجود دارد که دیکتاتوری اضطراری به دیکتاتوری شخص حاکم تبدیل شود. کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر، حاوی مقرره‌ای است که به دولتهای عضو اجازه می‌دهد، در شرایط اضطراری، اجرای بسیاری از حقوق را به حالت تعلیق در آورند. ماده ۲۷ کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر به این امر اختصاص یافته است.

ماده ۲۷ کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر به واژه تهدید اشاره می‌کند بنابراین خطر باید تهدیدی درباره حیات سازمان یافته‌ی جامعه محسوب شود، تا بتوان وضعیت را اضطراری توصیف نمود. حالت اضطراری تهدید کننده حیات ملت، وجود این شرط برای امکان استفاده دولت‌ها از تعلیق، بند ۱ ماده ۲۷ کنوانسیون آمریکایی پیش‌بینی شده است. عدول و انحراف از مقررات حقوق بشر نباید با سایر الزامات و تعهدات بین‌المللی دولت استفاده کننده از تعلیق، تناقض و منافات داشته باشد.

از جمله این تعهدات می‌توان به تعهدات حقوق بشر دوستانه دولتها اشاره کرد. کمیسیون آمریکایی حقوق بشر اعلام نمود در کشورهای آمریکای لاتین حالت فوق‌العاده نهادینه شده است و بنابراین، این دولتها نمی‌توانند با توصیف وضعیتی به عنوان وضعیت اضطراری از حق تعلیق برخوردار شوند.

کنوانسیون آمریکایی، وضعیت اضطراری را وضعیتی تعریف کرده است که استقلال یا امنیت دولت عضو و یا حیات ملت را تهدید می‌کند. وضعیتی که سازکار عادی دولت را دگرگون سازد و ثبات مستمر جامعه را به خطر اندازد، ممکن است به عنوان وضعیت اضطراری توصیف گردد. ماهیت اضطرارهایی که می‌تواند به اعلام وضعیت فوق‌العاده منتهی گردد، کاملاً متفاوت است، زیرا جنگ تا بلایای طبیعی و حتی احتمالاً بحران حاد اقتصادی را دربر می‌گیرد.

دولتها حق دارند در شرایط اضطراری و فوق‌العاده، اجرای بسیاری از حقوق را به حالت تعلیق درآورند. روشن است که در حالت جنگ، اشغال نظامی، آشوبهای داخلی، بحران و دیگر شرایط اضطراری نمی‌توان از دولت انتظار داشت همچون شرایط عادی، تمام حقوق و آزادیهای مردم را تأمین نماید. اما اگر مفهوم وضعیت اضطراری به طور کامل شفاف نباشد حداقل باید از میزان ابهام آن کاست. مفهوم تقریباً نامشخص و قابل تحول به ابزاری برای سوءاستفاده دولتهایی تبدیل گردد که به دنبال اندک بهانه‌ای برای نقض حقوق بشر می‌گردند. آزادی بیان و رسانه‌ها در ارائه اطلاعات خود حیات و بقا، امنیت، استقلال و ثبات یک کشور را باید لحاظ بکنند.

کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر در بند یک ماده ۲۷، این شرط را مقرر کرده است مطابق آن اقدامات تعلیقی باید به میزان و در دوره زمانی باشد که وضعیت حتماً آنرا ایجاب می‌کند.

این شرط که تعلیق نباید با دیگر تعهدات بین‌المللی دولتی که از تعلیق استفاده می‌کند، ناسازگار باشد در بند یک ماده ۲۷ کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر درج شده است.

دولتهای عضو که از حق تعلیق استفاده می‌کنند، مکلف‌اند بلافاصله سایر دولتهای عضورا توسط دبیر کل ملل متحد از مقرراتی که آنها به حالت تعلیق درآورده و جهاتی که موجب تعلیق شده است، مطلع نمایند و در تاریخی که به این تعلیق‌ها خاتمه می‌دهند مراتب را به وسیله‌ی اعلامیه‌ی جدیدی از همان مجرا اطلاع دهند .

۳۰۶.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

بر اساس بند سه ماده‌ی ۲۷ کنوانسیون آمریکایی نیز اعلامیه باید حاوی مقررات به حالت تعلیق درآمده و نیز جهاتی باشد که تعلیق آنها را ایجاب کرده است. بنابراین با توجه به موارد فوق الذکر دولت ونزوئلا متعهد به تضمین حقوق بشر کلیه افراد از جمله آزادی رسانه در ونزوئلا می‌باشد و برای تضمین فضای آزادی و امنیت برای کلیه ساکنین ونزوئلا به‌عنوان بخشی از حق زندگیشان در یک جامعه دموکراتیک با احترام به حاکمیت قانون، تفکیک قوا و اجرای کامل حقوق بشر اعمال نماید.

نتیجه‌گیری

حق آزادی بیان از بنیادی‌ترین حقوق بشری می‌باشد که در نظام‌های مختلف حقوقی داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی به آن پرداخته شده است. به استناد ماده ۱۳ کنوانسیون حقوق بشر آمریکایی بیان شامل آزادی کلام نمی‌باشد بلکه مواردی همچون حق به اشتراک گذاشتن اطلاعات، حق دریافت اطلاعات، حق دسترسی به اطلاعات، حق دسترسی به سیستم‌های ارتباط جمعی از جمله اینترنت، رسانه، ماهواره در قالب‌های مختلفی چون نقاشی، فیلم، عکس، مطبوعات و تبلیغات، مفهوم حق آزادی بیان را گسترده نموده و از عبارت بیان^۱ به تعابیر^۲ تبدیل شده است.

در سند مذکور محدودیت‌هایی بر حق آزادی بیان ایجاد شده است، اعمال این حق باید طبق قانون و ضروری در یک جامعه دموکراتیک باشد لذا دولت‌ها نمی‌توانند دامنه محدودیت‌ها را با تفسیر موسع گسترش بدهند بنابراین حق آزادی بیان یک حق مطلق نیست بلکه وابسته به قیود و شرایطی می‌باشد ولی این محدودیت‌ها نمی‌تواند از جهان شمول بودن این حق جلوگیری نماید.

به استناد ماده ۲۷ کنوانسیون حقوق بشر آمریکادولت‌ها این حق را دارند که آزادی بیان و رسانه را در شرایطی همچون زمانهای جنگ و اضطراری که حیات ملت را تهدید می‌کند به حالت تعلیق درآورند. بند های ۲، ۳ و ۵ ماده ۱۳ و مواد ۱۹، ۲۹ و ۳۳

^۱ speech

^۲ expression

آزادی رسانه در وضعیت اضطراری در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا.....۳۰۷

کنوانسیون حقوق بشر آمریکا محدودیت ها و شرایط اعمال محدودیت ها را اعلام می کند. تعلیق و اعمال محدودیت ها بر حق آزادی بیان باید توسط قانون ایجاد و ضروری باشد لذا باید در جهت تضمین و تامین امنیت ملی، نظم عمومی، اخلاق حسنه، بهداشت عمومی، احترام به حقوق، اعتبار، حیثیت و آزادیهای دیگران باشد.

مواد ۵، ۷، ۱۴ و ۱۹ و بند ۱ ماده ۱۱ و بندهای ۱ و ۲ ماده ۸ میان نظام حقوق بشر آمریکا به تضمینات حقوقی بر اعمال حق آزادی بیان پرداخته شده که می توان به اصل منع بازداشت غیرقانونی، اصل عطف بماسبق نشدن قوانین، حق برخورداری از یک محاکمه منصفانه، ممنوعیت شکنجه و مصونیت از تجسس نام برد لذا شخصی را نمی توان به سبب داشتن عقیده و بیان آن عقیده بر خلاف مواد مذکور بر حق آزادی بیان او، تعلیق یا اعمال محدودیت نمود در نهایت حق آزادی بیان یک حق بنیادین حقوق بشر می باشد که با وجود محدودیت هایی که برای این حق اعمال شده است دولتها متعهد به تامین و تضمین حق آزادی بیان از طریق رسانه می باشند.

۳۰۸.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

منابع فارسی:

کتاب

عباسی، بیژن. (۱۳۹۰). حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین، چاپ اول، تهران: نشر دادگستر.

مقالات فارسی

عبدالکریم، صافی. (۱۳۸۵). وسایل ارتباط همگانی در گفتمان تمدن‌ها» مجله جامعه مدنی، سال چهارم، شماره اول، حمل و ثور

صادقی، محسن. (۱۳۸۴). «مفهوم و اعمال نظم عمومی در مراجع قضایی و شبه قضایی و جلوه‌های نوین آن»، فصلنامه حقوق و علوم سیاسی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، شماره ۶۸.

نوروزی، ک. (۱۳۸۹). مقتضیات و حق‌های اساسی مطبوعات. در مجموعه مقالات همایش حقوق مطبوعات. تهران: دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران. چاپ اول.

منابع خارجی:

کتاب

-Carver, Richard, (۲۰۱۵), Freedom of Expression: Media Law and Defamation, International Press Institute, Oxford University.

-Sarke Sian Sam C. & John Mead Flanagin, U.S. Domestic and National Security Agendas: into the Twenty First Century, Green Wood Press, and U.S.A ۱۹۹۴, p. ۱۶.

آزادی رسانه در وضعیت اضطراری در کنوانسیون حقوق بشر آمریکا.....۳۰۹

مقالات

-Mendel, Toby, (۲۰۰۸), Restricting Freedom, Standard and Principles Background Paper for Meeting Hosted by U.N. Special Rapporteur on Freedom.

-Alexander, Larry A., Freedom of Expression as a Human Rights, University of San Diego. School Law, Working Paper ۲۳, Winter ۲۰۰۰-۲۰۰۱.

-Christina cerna, The Inter-American commission on Human Rights: Its organization and Examination of petitions and communications, in: The Inter-American system of Human Rights, Ed. By: David. j. Harris and Stephen Livingstone, Clarendon press, Oxford, ۱۹۹۸, pp.۶۵-۱۱۴.

گزارشات

-Report of the committee of Ministers, in “Theory and Practice of the European Convention on Human Rights”, P. Van Dijk and G.Van Hoof, Kluwar, ۱۹۹۰, P. ۴۷۳

-IACHR, Annual Report ۱۹۹۴. OEA/Ser. L/V. ۸۸. Doc. ۹ rev. ۱. February ۱۹۹۵. Chapter V.

-IACHR, Report No. ۱۱/۹۶. Case ۱۱. ۲۳۰. Merits. Francisco Martorell. Chile. May ۳, ۱۹۹۶. Para. ۵۸

-IACHR, Annual Report ۱۹۹۴. OE A/Ser. L/V. ۸۸. Doc. ۹ rev. ۱. ۱۷ February ۱۹۹۵. Chapetr V.

-IACHR. Report No. ۱۱/۹۶. Case ۱۱. ۲۳۰. Merits. Francisco Martorell. Chile. May ۳, ۱۹۹۶/ para. ۵۵;

-IACHR, Report No. ۳/۹۸. Case ۱۱. ۲۲۱. Merits. Tarcisio Medina Charry. Colombia. April ۷, ۱۹۹۸.

-IACHR, Arguments before the Inter – American Court of Human Rights in the Case of Palamara_ Iribarne v. Chile.

آراء و تصمیمات قضائی

-Vogt V. Germany, ۲۶ September ۱۹۹۵.

-Lingens v. Austria, ۸ July ۱۹۸۶, Paragraph ۴۱, Sener v. Turkey, ۱۸ July ۲۰۰۰.

۳۱۰.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

-Markets interVerlagGmbtt and Klaus Beerman v. Germany, ۲۰ November ۱۹۸۹, Krone Verlag GmbH & Co. KG v. Austria (No.۱۳) ۱۱ December ۲۰۰۳, and Paragraph ۳۱.

-Autromic A.G v. Switzerland, ۲۲ May ۱۹۹۰.

-I/A Court H. R., Case of Tristan Donoso Vs. Panama. Preliminary Objection, Merits, Reparations and Costs. Judgment of January ۲۷, ۲۰۰۹. Series C No. ۱۹۳. para. ۱۱۴.

-I/A Court H. R., Case of Lopez _ Alvarez v. Honduras. Judgment of Feb. ۱, ۲۰۰۹.

-I/A Court H. R., Case of Palamara_ Iribarne v. Chile. Merits, Reparations and Costs. Judgment of July ۲, ۲۰۰۴.

-I/A Court H. R., Case of Herrera_ Ulloa v. Costa Rica. Preliminary Objection, Merits, Reparations and Costs. Judgment of July ۲, ۲۰۰۴. Series C No. ۱۰۷. Para. ۱۰۹.

-I/A Court H. R., Compulsory Membership in an Associations Prescribed by Law for the practice of Journalism (Arts. ۱۳ and ۲۹ American Convention on Human Rights).

-I/A Court H. R., Case Kimel v. Argentina. Merits, Reparations and Costs. Judgment of May ۳, ۲۰۰۸. Series C No. ۱۷۷. para. ۵۴;

-I/A Court H. R., Case of Palamara-Iribarne v. Chile. Merits, Reparations and Costs. Judgment of November ۲۲, ۲۰۰۵. Series C No. ۱۳۵. Para. ۷۹;

-I/A Court H. R., Case of Herrera-Ulloa v. Costa Rica. Preliminary Objections, Merits, Reparations and Costs. Judgment of July ۲, ۲۰۰۴. Series C No. ۱۰۷. para. ۱۲۰.

-I/A Court H. R., Case of Lopez-Alvarez v. Honduras. Merits, Reparations and Costs. Judgment of February ۱, ۲۰۰۶. Series C No. ۱۴۱. para. ۱۷۰.

-I/A Court H. R., Compulsory Membership in an Associations Prescribed by Law for the practice of Journalism (Arts. ۱۳ and ۲۹ American Convention on Human Rights). Advisory Opinion OC-۵/۸۵ of November ۱۳, ۱۹۸۵. Series A No. ۵. Para. ۷۷.

-I/A Court H. R., Case of Herrera-Ulloa v. Costa Rica. Preliminary Objections, Merits, Reparations and Costs. Judgment of July ۲, ۲۰۰۴. Series C No. ۱۰۷. para. ۱۲۰-۲۳.

- I/A Court H. R., Compulsory Membership in an Associations Prescribed by Law for the practice of Journalism (Arts. ۱۳ and ۲۹ American Convention on Human Rights). Advisory Opinion OC-۵/۸۵ of November ۱۳, ۱۹۸۵. Series A No. ۵. Para. ۳۹-۴۰;
- I/A Court H. R., Case of Palamara-Iribarne v. Chile. Merits, Reparations and Costs. Judgment of November ۲۲, ۲۰۰۵. Series C No. ۱۳۵. Para. ۴۶;
- I/A Court H. R., Case of Herrera-Ulloa v. Costa Rica. Preliminary Objections, Merits, Reparations and Costs. Judgment of July ۲, ۲۰۰۴. Series C No. ۱۰۷. para. ۱۲۰;
- I/A Court H. R., Case of Tristan Donoso Vs. Panama. Preliminary Objections, Merits, Reparations Costs. Judgment of January ۲۷, ۲۰۰۹. Series C No. ۱۹۳. Para. ۱۱۷;
- I/A Court H. R., Case of Palamara-Iribarne v. Chile. Merits, Reparations and Costs. Judgment of November ۲۲, ۲۰۰۵. Series C No. ۱۳۵;
- IACHR, Arguments before the Inter-American Court of Human Rights in the Case of Ricardo Canese v. Paraguay, cited in I/A Court H. R., Case of Ricardo Canese v. Paraguay., Merits, Reparations and Costs. Judgment of August ۳۱, ۲۰۰۴. Series C No. ۱۱۱. para. ۷۲. a
- I/A Court H. R., Case of Uson Ramirez v. Venezuela. Preliminary Objections, Merits, Reparations and Costs. Judgment of November ۲۰, ۲۰۰۹. Series C No. ۲۰۷. para. ۵۵. I/A Court H. R., Case of Uson Ramirez v. Venezuela. Preliminary Objections, Merits, Reparations and Costs. Judgment of November ۲۰, ۲۰۰۹. Series C No. ۲۰۷. para. ۵۵.
- I/A Court H. R., Case of Tristan Donoso Vs. Panama. Preliminary Objections, Merits, Reparations Costs. Judgment of January ۲۷, ۲۰۰۹. Series C No. ۱۹۳. para. ۱۱۸.
- I/A Court H. R., Case of Lopez _ Alvarez v. Honduras. Merits, Reparations and Costs. Judgment of Feb. ۱, ۲۰۰۶. Series C No. ۱۴۱. Para. ۱۶۹.
- I/A Court H. R., Case of Herrera_ Ulloa v. Costa Rica. Preliminary Objection, Merits, Reparations and Costs. Judgment of July ۲, ۲۰۰۴. Series C No. ۱۰۷. para. ۱۰۹.
- I/A Court H. R., Case of Kimel v. Argentina. Merits, Reparations and Costs. Judgment of May ۳, ۲۰۰۸. Series C No. ۱۷۷. para. ۵۷ and ۸۷.

۳۱۲.....تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره چهل و یکم، پاییز ۱۳۹۷

-I/A Court H. R., Case of Herrera_ Ulloa v. Costa Rica. Preliminary Objection, Merits, Reparations and Costs. Judgment of July ۲, ۲۰۰۴. Series C No. ۱۰۷. para. ۱۰۹.

-I/A Court H. R., Case of Kimel v. Argentina. Merits, Reparations and Costs. Judgment of May ۳, ۲۰۰۸. Series C No. ۱۷۷. para. ۵۷ and ۸۷.

-IACHR, Arguments before the Inter – American Court of Human Rights in the Case of Palamara_ Iribarne v. Chile.

-I/A Court H. R., Compulsory Membership in an Associations Prescribed by Law for the practice of Journalism (Arts. ۱۳ and ۲۹ American Convention on Human Rights). Advisory Opinion OC-۵/۸۵ of November ۱۳, ۱۹۸۵. Series A No. ۵. Para. ۳۶.

I/A Court H. R., I/A Court H. R., Case of Herrera-Ulloa v. Costa Rica. Preliminary Objections, Merits, Reparations and Costs. Judgment of July ۲, ۲۰۰۴. Series C No. ۱۰۷;

-I/A Court H. R., Case Kimel v. Argentina. Merits, Reparations and Costs. Judgment of May ۳, ۲۰۰۸. Series C No. ۱۷۷;

-I/A Court H. R., Case of Tristan Donoso Vs. Panama. Preliminary Objections, Merits, Reparations Costs. Judgment of January ۲۷, ۲۰۰۹. Series C No. ۱۹۳.

-I/A Court H. R., Compulsory Membership in an Association prescribed by law for the practice of Journalism (Arts. ۱۳ and ۲۹ American Convention on Human Rights). Advisory Opinion OC – ۵/۸۵ of November ۱۳, ۱۹۸۵, Series A No. ۵. Para. ۳۰.

-I/A Court H. R., Compulsory Membership in an Association prescribed by law for the practice of Journalism (Arts. ۱۳ and ۲۹ American Convention on Human Rights). Advisory Opinion OC – ۵/۸۵ of November ۱۳, ۱۹۸۵, Series A No. ۵. Para. ۵۲.